

NGENNDIYAĀŠKAAGAL: Pulaar ena siftora gooto e É“iÉ“É“e mum tedduÉ“e, SIH Umar Donnaay 1952-1989

Soumis par Amadu Tijjaani SILLA

29-07-2012

DerniĀ“re mise Ā jour : 29-07-2012

{xtypo_dropcap}{/xtypo_dropcap}Umar

SIH jibinaa ko e hitaande 1952 e wuro ina wiyee Njawaara kono o jeyaa ko Donnaay, ko É—oon o jaĀ“ngi Alquraana e Ceerno Alhajji Moodi SIH. Ko o É“iyi Bookaar Maalik Yuunuus ÆŠeyyibu Buubu Maalik e Faatmata Saada Aminata Ibrahiima Saada Mustafaa walla Bana Rey Mammadu Ibrahiima Sammba CEELO to Njawaara. Ko É—uum nii addannoo mba wi’ide Donnaay e Njawaara ko gure É—iÉ—i puneeje e makko. SIH Umar ko banndi mum Mayram, miñum Maalik, mawni mum Biraan e Bookara, kaaw mum Saydu Mayram. O resiino kono o dañani É“iÉ—É—o.

O jeyaa ko e yontannde arwiniinde e duÉ—al tuubaĀ“koore Donnaay e hitaande 1961. O jaĀ“ngii e ngaal duÉ—al haa o dañi seedanfaagu makko gadano hono “CEPE”e hitaande 1967.

O dañani jokkude jaĀ“de sabu makko É“urtude duuÉ“i, kono É—uum rokki-mbo ko semmbe É“eydude jaĀ“de makko e teelal ta ko o loowaaÉ—o: omo seeÉ“i, omo feÉ—É—itii e ganndal. O É“ulnoto, ko o joom miijooji mawÉ—i É“amtooji pinal e renndo me o jeertintu te kala ko naati e hakkille oo yaltataa. Ko É—uum waÉ—i-mbo wittiyaĀ“ke, winndiyaĀ“ke e haaliyaĀ“ke Ā“anaa mbo h mum weeÉ“aani.

Umar SIH ko gorko daro-daro naawo, o yiÉ—aa feñaande, omo aŋi kiiÉ“al, o yiÉ—aa nuskeende. Jikkuuji makko ina É“ura feeŋ e binndi makko ko wayi no: WAAJU FULÆ•E, GIÆŠLE, CUDDI, DUGAA, AFRIK, FULFULDE ekn. {mosloadposition in-adsense}

Umar SIH É—annorinooma Dakaar e hitaande 1971, o jaĀ“ngii toon meccal ñootol haa hitaande 1973. Caggal É—uum o arti Donnaay hawritde e cosgol fedde Maaw e hitaande 1974. Maaw ko fedde pinal e coftal É“alli nde sukaaÉ“e donnaaynaaÉ“e cosnoo ngam tiÉ—tin’de jokkere enÉ—am e wuro mum en.

SIH Umar woniino jaalal e nder ndeen fedde. Kono tan kadi fedde Maaw ndee É“eydani-mbo humpito e heblo, sabu o hippiiima e suudu defte (bibliothèque) ndeen fedde ko ina wona hitaande, omo jaĀ“nga.

E nder hitaande 1977 o ruttii Dakaar. Ko ndeen o hirjini jeewte Pulaar to rajo Senegaal hono O.R.T.S (Office de Radiodiffusion Télévision du Sénégal) e wondude e Muttaar Malal ĀĀŠ: o waÉ—ii toon jeewte paayodinÉ—e, o É“uuÉ“nii heen banndiraabe makko fof e fulÉ“e kala.

Haa hitaande 1978, o É—annii feewde Nuwaasoot wuro laamorgo leydi Muritani. Omo É—aÉ“É“a golle, omo hirjina É“iyÉ“e fulÉ“e ngenndiyaĀ“kaagal. Ko ndeen darnde nawimo rajo Muritani haa o heÉ“ii yuÉ“É“inde toon jeewte keewÉ—e.

E hittande 1979 o naati golle to SINIM galle keeroriiÉ—o aaftaade jamÉ—e iriiÉ—e. Nde o gasni heblo o fayi Suweyraat wuro n makko gollirÉ—o. Ko toon o teeĀ“tini ngenndiyaaĀ“kaagal makko Pulaar.

Ņalnde 18 lewru Mee hitaande 1989 e nder wolde hakkunde safalÉ“e Muritani e É“aleeÉ“e Senegaal SIH Umar yalti aduna tawa ko safalÉ“e mbari mbo e no É“uri haantiriÉ—de.

Ko ñalnde heen o tuÉ—É—ii leppi leydi to Suweyraat, aduno tuÉ—É—i mbo leppi teddungal. ko ñande heen pele ngasi, ñaamÉ“.

Umar SIH heddii e ciimtol, duuÉ“i noogaas e go’o caggal É—um, wa’itii kono ko hannde o saĀ“kii.

{gallery}/umar_sih{/gallery}

DONNAAY (jimol Umar Sih)

KeÉ“É“ito-É—en daari gila njoolaaki.
 lirten gonaangal ferÉ“e koÉ—i pelli njooÉ—aaki.
 Ciftoren kedde jamÉ—e joom jalooÉ—e,
 Jaambaaro luÉ“raaÉ—o baawal;
 Hulaani kure, dogaaani jaasi, ruuÉ—aaki gaawal.
 Mayo ganndal, jiÉ—É—o yara jiÉ—É—o lootoo,
 JaajÉ—o lewre mbo lewnaani gooto,
 Hamediin Defa, Hamediin Idriisa, Hammadi Nalla,
 GañÉ—o hodooÉ“e lulndiiÉ“e haala Alla.
 Ina haani ciftoren haÅ“ki Mbare, haa ngannden lutotonooÉ“e hare.
 So hare ñaldaama waaldaama maayÉ“e É“urttiima wuurÉ“e,
 Kure ngonni keeri luurÉ“e.
 Yoo kolli piye, taballeeji njaaynee, yahda e juÅ“juÅ“aaji.
 Jaytaree boobo joom jamaanu, jaaytorteeÉ—o e jamaaji.
 Joom molu puuÉ—angu mo hokkataa keeci,
 Jaambaaro e Ibrahiima Kummba Geeci.
 Ina haani ciftoren wolde saÉ—tunde.
 Wolde Karraas Mayram É—o wiyetee Sakkunde.
 Nde Mbare wi’a yoo addu ballal,
 Nde faarnorÉ“e Mbare njiyaa mbaÉ—ii gollal.
 Nde Jaala fiÉ—aa, Maamuudu jaaÉ“tini.
 Waddu heen haa bonÉ“e paayi njantini.
 Ciftoren takkusaan e doÅ“al Mbure ,
 Woni gostondiral conndi e kure.

 Ñalnde heen kure nguufaa ngukkaa,
 Pucci ndarii, petelaaji tamaa, gallaaÉ—i mbakkaa.
 Ina haani ciftoren Niimaa,
 Haa ngannden golle Buuba Ibrahiima.
 Ciftoren pelloowo ina yima konti,
 DuubannooÉ—o worÉ“e nde barondiral yonti.

BiyannooÉ—o felluÉ“e laamii,
 Woto njurmoÉ—ee kalkee.
 LewÉ“e koÉ—i, coppee,calkee.
 Taaree Seydu Aali Jalaake,
 BaÉ—É—o golle É—ee njejjittaake.
 Ciftoren ganndo mayo, ganndo mbirniindi maayo,
 Welee fiÉ—a welee haayoo.
 Joom gabi nehaaÉ—i e noodi deftiiÉ—i,
 PurateeÉ—i ndaroo, nelee mbaÉ—a ko tiiÉ—i.
 PuriÉ—o piyoori pinnunoondi yantini ko neeÉ“aani.
 Eskey JaaltaaÉ“e Juulde dañÉ—o ko weeÉ“aani!
 Nguurndam finna haÉ—a na’i jolde.
 CuusÉ—o maayde mbo dogataa wolde.
 Hulataa, wiyataa suusaa,
 Ganndo ndaddoori e jaaltaabe Muusaa.
 Jalo gumÉ—o anndaa huÉ—o anndaa gawri,
 Jaggal e nder jagge mbo É“erÉ—e kawri.
 Nano fooli ñaamo.
 Mbakkaaba fooli nduhaaba.
 Dawoowo É“ura ko duppi e conndi.
 Duppoowo geÉ—al mum naamnoo ngonndi.

 Heewi ladde heewaani suudu,
 SAL Sammba Aminata Maamuudu.
 Juuwa jooÉ—oo, semmboo waÉ—É—oo.
 Fella fiÉ—a, fellee fiÉ—É—oo.
 Wara wastoo wi’a ko kañum teyi.
 Hulaani fiyannde e Farba Sammba Kummba GEYI.
 Ciftoren baÉ—É—o ñaamgolleeji É—ii sahraÅ“kooÉ“e ceedii.
 Felli haa fiÉ—aa fayaani.
 SahraÅ“kooÉ“e portii tawi ina darii daayaani.
 Taaree Mikaa’iil SAL!

Salii nayi fan’dana honooÉ“e.
 Yeeyi fittaandu mum É—i ngartani ronooÉ“e.
 Ciftoren jaÁ‘nguÉ—o e cukaagu,
 Tarbinaa e mawngu,
 NoottanteeÉ—o e duÉ—e njaÁ‘ngu.
 Ganndo newiiÉ—o juulÉ—uÉ—o,
 Mbo anduÉ“e fof kawri ko nuunÉ—uÉ—o.
 Ñaawoowo goonga, mbo fenaande jillaa.
 JaÁ‘ngi huuri anndi e Buuba SILLAA.

Mbo kuÉ—ol dahaa waÉ—noo jalummbe cammalle.
 Howi, hullii pooÉ—e e balle.
 Eskey Elimaan Buuba GOLLOK !

Donnaay, ciftoren wolde nde gayi Goondi ndarii ngoondi.
 Mbi’ hannde teheende suma haa hammee wanta ndoondi.
 Ceerno Buuba Maamuudu waynii sikkitaaki.
 Ceerno Njaay Maamudu waynii yeccitaaki.
 Æ•e ceeki ladde É“e naati e boowe,
 Æ•e mbari safalÉ“e haa waÉ—i joowe.
 Donnaay keÉ“É“ito-É—en daari gila njoolaaki.
 Iirten gonaangal ferÉ“e koÉ—i pelli njooÉ—aaki.

Oumar SY, 1952-1989

{mosloadposition facebook}

{mosloadposition adsense}

{mosloadposition disclaimer}